

RĪGAS SECINĀJUMI 2015

PAR JAUNU VIDĒJA TERMIŅA VEICAMO UZDEVUMU KOPUMU PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS UN APMĀCĪBAS JOMĀ 2015-2020. GADAM, KAS SAGATAVOTS PĒC 2010. GADA BRIGES KOMUNIKĒ NOTEIKTO ĪSA TERMIŅA VEICAMO UZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS

Mēs, par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) atbildīgie ministri, 2015. gada 22. jūnijā tikāmies Baltijas pilsētā Rīgā ar mērķi atjaunot mūsu centienus PIA kopējās kvalitātes un statusa celšanā Kopenhāgenas procesa kontekstā, lai panāktu atbilstību *ET 2020* stratēģiskajiem mērķiem un atkārtoti apliecinātu mūsu atbalstu plašākai Eiropas izaugsmes un nodarbinātības programmai.

Ar šo mēs atgādinām, cik svarīgi ir ieguldīt PIA un prasmju attīstīšanas politikā, kas, no vienas puses, paaugstina iedzīvotāju nodarbinātības iespējas, palīdz mazināt jau esošo prasmju neatbilstības un veicina vieglāku pāreju uz nodarbinātību, un, no otras puses, sekmē iedzīvotāju personisko izaugsmi, tādējādi palīdzot uzlabot dzīves kvalitāti. **Mēs joprojām esam pārliecināti**, ka visas iedzīvotāju grupas ir pelnījušas saņemt mūsu nedalītu uzmanību un sagaidīt mūsu pilnīgu saistību uzņemšanos šo jautājumu risināšanā.

Mēs balstīsim savu darbību uz mūsu veiksmīgo sadarbību, par kuru ir panākta vienošanās Kopenhāgenas deklarācijā (2002) un kas ir atkārtoti apliecināta Māstrihtas (2004), Helsinku (2006), Bordo (2008) un Briges (2010) komunikē. **Mēs esam stingri apņēmušies** īstenot PIA reformas saskaņā ar valsts, reģionālajām un vietējām attīstības tendencēm un pieprasījumu. Kur nepieciešams, mūsu īstenotās darbības 2015.-2020. gadam būs vērstas uz **pieciem vidēja termiņa veicamajiem uzdevumiem** kā noteikts **Rīgas Secinājumos**. **Mēs atkārtoti uzsvērsim** šos piecus veicamos uzdevumus diskusijā par *ET 2020* stratēģiskās sistēmas nākotnes prioritātēm.

Mēs ļoti augstu novērtējam notiekošo dialogu un sadarbību ar sociālajiem partneriem un citām ieinteresētajām pusēm tādām kā kameras un dažādas kompetentās institūcijas. **Mēs turpināsim sniegt savu ieguldījumu** pieejamas un sociāli iekļaujošas PIA kvalitātes un pievilcības celšanā visos izglītības līmeņos, mudinot tālāku sadarbību starp sociālajiem partneriem, PIA sniedzējiem, izglītojamajiem, vecākiem, uzņēmumiem, valsts nodarbinātības dienestiem, kamerām, pedagogiem un apmācību vadītājiem, karjeras atbalsta personālu un citām ieinteresētajām pusēm.

Mēs uzlabosim savus centienus, lai labāk izprastu darba tirgū pieprasītās prasmes, tostarp cieši pārraugot nozarēs un reģionos valdošās tendences, un lai izmantotu iegūto izpratni izglītības un apmācību politikas uzlabošanā, kā arī lai sniegtu atbalstu mācībām, karjeras atbalstam un konsultācijām.

Mēs pievērsīsimies ilgtermiņa politikai, nodrošinot efektīvus ieguldījumus, uzlabotu stratēģisko sadarbību un plašāku sadarbību inovāciju un izcilības veicināšanai PIA ietvaros, kā arī viegli pieejamu un elastīgu pieeju stiprināšanai konkurētspējīgai Eiropas PIA.

Mēs apvienosim savus centienus, lai veicinātu ES pārredzamības rīku efektīvu lietošanu, jo īpaši attiecībā uz Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru kā kopēju atsauces rīku ES dalībvalstu salīdzināšanai un pārredzamībai, tādējādi atvieglojot izglītojamo un darbinieku mobilitāti Eiropā. Šajā sakarā mēs aicinām Eiropas Komisiju meklēt veidus, kā padarīt šādus instrumentus efektīvākus un vieglāk pieejamus iedzīvotājiem un attiecīgajām ieinteresētajām pusēm.

Mēs esam apņēmušies pilni turpināt sniegt savu ieguldījumu Eiropas PIA sistēmu radītā darbaspēka starptautiskās konkurētspējas celšanā un PIA kvalifikāciju atzīšanas veicināšanā Eiropas un pasaules kontekstā.

Mēs, ministri:

- **esam stingri nolēmuši** īstenot Rīgas Secinājumu ietvaros izteiktās apņemšanās un meklēt alternatīvus finansējuma un partnerību veidus, lai panāktu atbilstību pieciem vidēja termiņa veicamajiem uzdevumiem;
- **aicinām nākamās prezidējošās valstis ES Padomē**, nosakot nākotnes prioritātes Eiropas sadarbībai PIA jomā, balstīt savu darbību uz 2015. gada 22. jūnijā Rīgā notikušajām diskusijām un Rīgas Secinājumiem;

- **aicinām Eiropas Komisiju** sadarbībā ar dalībvalstīm, sociālajiem partneriem un ieinteresētajām pusēm izstrādāt PIA un prasmju programmu, lai stiprinātu Eiropas sadarbību PIA jomā, kā arī sekmētu nodarbinātību un konkurētspēju;
- **darām zināmu, ka** turpināsim mūsu diskusiju par aktuālajiem un nākotnes izaicinājumiem konkurētspējīgas Eiropas PIA jomas izveidē Kopenhāgenas procesa kontekstā 2015.-2020. gadam un turpmāk.

RĪGAS SECINĀJUMI:

Saskaņā ar atbildīgo PIA ministru valstīs, kas piedalās Kopenhāgenas procesā (turpmāk tekstā – „iesaistītās valstis”) **vienošanos:**

- ES dalībvalstu ministru (Austrija, Beļģija, Bulgārija, Horvātija, Kipra, Čehija, Dānija¹, Igaunija, Somija, Francija, Vācija, Grieķija, Ungārija, Īrija, Itālija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija, Spānija, Zviedrija, Apvienotā Karaliste);
- ES kandidātvalstu ministru (Albānija, Melnkalne, Maķedonija, Serbija un Turcija);
- EEZ valstu ministru (Islande, Lihtenšteina, Norvēģija).

Saskaņā ar Eiropas sociālo partneru (ETUC, BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP) **vienošanos**

Saskaņā ar Eiropas Komisijas **vienošanos**

Ar Eiropas līmeņa PIA sniedzēju asociācijas (EVTA, EFVET, EURASHE, EUCEN, EUproVET, EVBB) **atbalstu**, izdodot kopīgu paziņojumu par atbalstu Rīgas Secinājumiem

NO KOPENHĀGENAS LĪDZ BRIGEI UN RĪGAI

Rīgas Secinājumi² atspoguļo profesionālās izglītības un apmācības (PIA) lomu izaugsmes un nodarbinātības programmas, kā arī stratēģiskās sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (*ET 2020*) kontekstā. Šo secinājumu mērķis ir panākt vienošanos starp iesaistītajām valstīm, ES līmeņa sociālajiem partneriem un Eiropas Komisiju par **jauna vidēja termiņa veicamo uzdevumu kopuma izveidi 2015. – 2020. gadam** Briges komunikē³ kontekstā, kas tika pieņemts 2010. gadā kā daļa no 2002. gadā uzsāktā kopējā Kopenhāgenas procesa⁴.

Jaunie veicamie uzdevumi **pastiprina 2020. gada PIA vīziju**. Tie ir vērsti uz galvenajiem sastopamajiem šķēršļiem un progresu. Salīdzinot ar 2011.-2014. gada periodu, veicamie uzdevumi ir būtiski pilnveidoti un ir samazināts to skaits. Tajā pašā laikā ir saglabāta iepriekš veicamo uzdevumu pēctecība.

Liela uzmanība tiks pievērsta starpnozaru jomām un principiem, kas ir izšķiroši faktori veicamo uzdevumu izpildei un PIA modernizēšanai: spēcīgas **partnerības ar sociālajiem partneriem un citām ieinteresētajām pusēm kā, piemēram, kameras un dažādas citas kompetentās institūcijas**; efektīva **finansēšana**, kā arī **izcilības un inovāciju** veicināšana PIA jomā; konsekventa **mācību rezultātu lietošana** un kopīgi **izstrādāti rīki un principi**. Šie aspekti ietver šādus uzdevumus: līdz 2018. gadam ieviest visaptverošu atzīšanas kārtību, par ko panākta vienošanās Padomes 2012. gada rekomendācijā⁵. Turklāt Eiropas Komisijai un dalībvalstīm sadarbībā ar visām PIA ieinteresētajām pusēm jāaņemtas īstenot mērķtiecīgu **komunikāciju** un atbilstošu **Eiropas sadarbības PIA jomā (Kopenhāgenas process) sasniegumu redzamību**.

¹ Priekšmets valdības apstiprinājumam.

² Šie secinājumi ietver 1., 2. un 3. pielikumu, kas kopā veido neatņemamu Rīgas Secinājumu sastāvdaļu. Sociālekonomiskais un institucionālais fons 1. pielikumā sniedz pārskatu par jauno vidēja termiņa veicamo uzdevumu pamatu. ES līmeņa aktivitātes, kas ir uzskaitītas 2. pielikumā, sniegs atbalstu iepriekš minēto veicamo uzdevumu īstenošanā un pārraudzībā iesaistītajās valstīs. 3. pielikums ietver sarakstu ar politikas iespēju piemēriem attiecībā uz jaunajiem veicamajiem uzdevumiem.

³ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/brugescom_en.pdf

⁴ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/copenhagen-declaration_en.pdf

⁵ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32012H1222\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32012H1222(01))

IEROSINĀJUMS JAUNA VIDĒJA TERMIŅA VEICAMO UZDEVUMU KOPUMA IEVIEŠANAI 2015. -2020. GADAM

Lai attīstītu augstas kvalitātes un darba tirgum atbilstošas profesionālās prasmes un kvalifikācijas, balstoties uz mācību rezultātu metodi:

1. Veicināt **darba vidē balstītas mācības** visās tās formās⁶, īpašu uzmanību pievēršot mācekļu praksei, iesaistot sociālos partnerus, uzņēmumus, kameras un PIA sniedzējus, kā arī stimulējot inovāciju un uzņēmējdarbību.
2. Turpināt attīstīt **kvalitātes nodrošināšanas mehānismus PIA jomā** saskaņā ar *EQAVET* rekomendāciju⁷, un kā daļu no kvalitātes nodrošināšanas sistēmām izveidot pastāvīgas **informācijas un atgriezeniskās saites sākotnējās profesionālās izglītības un apmācības un tālākās profesionālās izglītības un apmācības sistēmās, pamatojoties uz mācību rezultātiem.**

Iedzīvotāju apzinātai turpmākās karjeras izvēlei, kā arī ilgtermiņa nodarbinātības iespējām un pielāgošanās spējai augošajām prasmju prasībām:

3. Uzlabot **PIA un kvalifikāciju pieejamību ikvienam iedzīvotājam, nodrošinot** elastīgākas un pieejamākas sistēmas, jo īpaši, piedāvājot efektīvus un integrētus karjeras atbalsta pakalpojumus un padarot pieejamu neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšanu.
4. Turpināt **stiprināt galvenās kompetences**⁸ PIA mācību programmu ietvaros un nodrošināt efektīvākas iespējas šo prasmju apgūšanai vai attīstīšanai ar sākotnējās profesionālās izglītības un apmācības un tālākās profesionālās izglītības un apmācības starpniecību.

Lai atbalsstītu veiksmīgu reformu īstenošanu un celtu PIA kopējo kvalitāti un efektivitāti:

5. Nepieciešams ieviest sistemātiskas metodes un iespējas **sākotnējai un nepārtrauktai PIA pedagogu, apmācību vadītāju un mentoru profesionālai pilnveidei gan skolu, gan darba vidē.**

⁶ Saskaņā ar Cedefop darba vidē balstītas mācības ir attiecināmas uz zināšanām un prasmēm, kas ir iegūtas, izpildot un analizējot uzdevumus profesionālā kontekstā darbavietā [...] vai PIA institūcijā. Runājot par sākotnējo profesionālo izglītību un apmācībām, saskaņā ar Komisijas 2013. gada ziņojumu (Darba vidē balstītas mācības Eiropā: prakses un politikas rādītāji) pastāv trīs darba vidē balstītu mācību formas: 1) apmaiņas programmas jeb mācekļa prakse, kas ierasti zināma kā „duālā sistēma”, 2) Darba vidē balstītas mācības kā uz skolu balstīta PIA, kas ietver apmācību periodus uzņēmumos un 3) Darba vidē balstītas mācības, kas ir integrētas uz skolu balstītā mācību programmā, uz vietas nodrošinot laboratorijas, darbnīcas, virtuves, restorānus, jaunos vai prakses uzņēmumus, simulācijas vai reālas uzņēmējdarbības/nozāres projektu uzdevumus.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1430316040997&uri=CELEX:52014DC0030>

⁸ Kā norādīts attiecīgajā 2006. gada rekomendācijā, 8 galvenās kompetences ietver komunikāciju dzimtajā valodā, komunikāciju svešvalodās, matemātiskās prasmes un pamatkompetences zinātnē un tehnoloģijās, digitālo kompetenci, mācīšanās mācīties, sociālās un pilsoniskās kompetences, pašiniciatīvu un uzņēmējspēju, kultūras apziņu un izpausmi. Tāpat rekomendācijā kā pamats mācībām minētas valodas, lasītprasmes, rēķināšanas, kā arī informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pamatprasmes. Mācīšanās mācīties, sociālās un pilsoniskās kompetences, iniciatīvas uzņemšanās un uzņēmējspēja, kā arī kultūras apziņa un izpausme tiek uzskatītas par „Starpnozaru galvenajām kompetencēm” (Padomes 2010. gada secinājumi par kompetencēm, kas sniedz atbalstu mūžizglītībai un „jaunas prasmes jaunam darbam” iniciatīvai).

1. PIELIKUMS KONTEKSTS VIDĒJA TERMIŅA VEICAMO UZDEVUMU NOTEIKŠANAI

PIA loma Eiropas izaugsmes un nodarbinātības programmā

Tāpat kā 2010. gadā Eiropa joprojām saskaras ar milzīgiem ekonomiskiem un sociāliem izaicinājumiem. Daudzās dalībvalstīs ir novērojams ļoti augsts bezdarba līmenis jauniešu vidū, tāpat ceturtajai daļai pieaugušo darbaspēka trūkst pamatprasmju, ņemot vērā izmaiņas darba tirgus prasībās, tostarp attiecībā uz arvien pieaugušo jauno tehnoloģiju lietojumu, ir nepieciešams uzlabot darbaspēka prasmes, ir novērojama acīmredzama neatbilstība prasmju piedāvājumā un pieprasījumā, kas kavē ekonomisko izaugsmi un jaunu darbavietu radīšanu, tāpat budžeta konsolidācijas procesu iespaidā novērojams samazināts valsts un privāto finanšu resursu apjoms.

Ņemot vērā šos izaicinājumus, ievērojami lielāka loma ***kopējās izaugsmes un nodarbinātības programmā tiek piešķirta PIA***. Pašreiz krietni plašākā mērogā tiek atzīts PIA, jo īpaši darba vidē balstītas mācības un mācekļu prakses sniegtais ieguldījums cīņā pret jauniešu bezdarbu un lielākas atbilstības nodrošināšanā starp apmācībām un darba tirgus prasībām, kā arī nodrošināt vieglāku pāreju uz nodarbinātību. Kā viens no steidzamu reformu nepieciešamības rādītājiem šajā nozarē kalpo fakts, ka ievērojams skaits konkrētām valstīm vērstu rekomendāciju, kas pieņemtas Eiropas semestra ietvaros, ir saistītas ar PIA. 2012. gada Izglītības pārvērtēšanas paziņojumā⁹ ir uzsvērtā nepieciešamība investēt pasaules klases PIA sistēmu izveidē un palielināt iesaistīšanos darba vidē balstītajās mācībās. Eiropas Mācekļu alianse, Jauniešu garantija, kā arī Jauniešu nodarbinātības iniciatīva (visas uzsāktas 2013. gadā) apstiprināja PIA izšķirošo lomu jauniešu nodarbinātības līmeņa paaugstināšanā. Darba vidē balstītas mācības ir arī efektīvs veids, kā atsvaidzināt un uzlabot pieaugušo prasmes. Kā uzsvērts atjaunotajā pieaugušo apmācību programmā, mācību iespēju nodrošināšana ikvienam, jo īpaši nelabvēlīgākā situācijā esošo iedzīvotāju grupām, joprojām ir liels izaicinājums. Nepārtrauktas PIA potenciāls, kas var elastīgi reaģēt uz īstermiņa vajadzībām un palīdz uzlabot pilsoņu nodarbinātības iespējas un uzņēmumu konkurētspēju, pagaidām netiek izmantots pilnībā.

Eiropas Komisijas prezidents Žans Klods Junkers izaugsmi un jaunu darbavietu radīšanu ir noteicis kā Eiropas Komisijas prioritāro mērķi 2014.-2019. gadam. Eiropas darbaspēka prasmju un kompetenču attīstīšana ir atslēga šī mērķa sasniegšanai, tostarp PIA un mūžizglītības kvalitātes veicināšanai. Uz šo pašu mērķu sasniegšanu tiecas arī kandidātvalstis.

No Kopenhāgenas līdz Brigei un Rīgai

Darbs pie PIA modernizācijas nesākas no nekā. Tas ir rezultāts pastiprinātai politiskai sadarbībai starp dalībvalstīm, EEZ un kandidātvalstīm, Eiropas līmeņa sociālajiem partneriem un Eiropas Komisiju vairāk nekā desmit gadu garumā, kas plašāk zināms kā Kopenhāgenas process. Minētās ieinteresētās puses pievērsās darba un mācību mobilitātes atbalstam, kā arī mūžizglītības vieglākas pieejamības nodrošināšanai, panākot: kvalifikāciju un kompetenču lielāku pārredzamību un vieglāku atzīšanu, uzlabotu PIA kvalitāti un labāku informēšanu un karjeras atbalstu. Šo darbu kopīgu prioritāšu labā ir virzījusi virkne komunikē.

2010. gadā izdots Briges komunikē apvienoja ilgtermiņa vīziju ar īstermiņa darbībām. Balstoties uz saskaņotiem principiem un esot saskaņā ar kopējo izglītības un apmācības stratēģisko sistēmu (*ET 2020*), šis komunikē nosaka vērienīgu programmu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanai. Esot vērsts uz nodarbinātības un ekonomiskās izaugsmes atbalstu un sociālās kohēzijas veicināšanu, kā arī plašāku sociālo izaicinājumu risināšanu, šis komunikē akcentē PIA duālo mērķi: izcilību un sociālo iekļaušanu.

Kā rāda *Cedefop* un *ETF* progresa analīze¹⁰, Briges komunikē un, jo īpaši, tā īstermiņa veicamo uzdevumu kopums 2011.-2014. gadam ir palīdzējis ES un kandidātvalstīm identificēt un īstenot reformas.

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1389776578033&uri=CELEX:52012DC0669>

¹⁰ Šis nodaļas teksts sniedz kopsavilkumu par galvenajiem rezultātiem *Cedefop* (2015): *Spēcīgāka PIA labākai dzīvei* – monitoringa ziņojumā par profesionālās izglītības un apmācības politiku 2010-2014. gadā. Šis ziņojums ietver *ETF* veikto monitoringu par kandidātvalstu sasniegtajiem rezultātiem. <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3067>
<http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/9096>

Šajā pārskatā vērsta uzmanība uz kopējām sistēmas reformām, kvalitātes nodrošināšanu, darba vidē balstītām mācībām un PIA nozīmi darba tirgū, kas ir redzams arī *ET2020* nacionālajos ziņojumos¹¹.

Darbs pie nacionālajām kvalifikāciju ietvarstruktūrām, kas ir balstītas uz mācību rezultātiem, ir veicinājis daudzas no šīm reformām. Ietvarstruktūras, kas aptver visus nacionālo kvalifikāciju veidus un līmeņus, ir palīdzējušas noskaidrot, kā PIA ietvaros iegūtās kvalifikācijas ir saistītas ar vispārējās/akadēmiskās programmās iegūtajām kvalifikācijām. Nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras tiek arvien biežāk saistītas ar neformālās izglītības atzīšanu, un tās atbalsta valstis visaptverošu atzīšanas sistēmu ieviešanas procesā. Lai palīdzētu iedzīvotājiem sasniegt progresu mācībās, atrast un saglabāt darbavietas, kā arī kļūt labākiem darbavietās savas valsts ietvaros un ārvalstīs, nākamajam solim jābūt pāriešanai no „*tool by tool*” metodes uz vairāk integrētu metodi, kas ir vērsta uz lietotāju vajadzībām, padara tās plaši zināmas, un sistemātiski tās izmanto.

Kamēr lielākajā daļā valstu programmu uzmanība tiek vērsta uz to, lai padarītu PIA sociāli iekļaujošāku, tādējādi palīdzot pazemināt mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu un sekmējot tālākizglītību starp riska grupā esošajiem, mazāka uzmanība ir pievērsta PIA izcilības veicināšanai ar radošuma, inovāciju un uzņēmējdarbības palīdzību, kas varētu veicināt uzņēmumu sniegumu un jaunu darbavietu radīšanu. Informācija par darba tirgus rezultātiem vēl netiek izmantota pietiekamā līmenī, lai tā kalpotu optimālo PIA virzienu noteikšanai, tāpat nacionālajās politikās mazāk redzama arī nepārtraukta profesionālā pilnveide PIA pedagogiem un apmācību vadītājiem¹². PIA politikas attīstīšanā un īstenošanā arvien vairāk tikuši iesaistīti sociālie partneri. Tomēr darba devēju un arodbiedrību iesaistīšanos PIA pārvaldībā varētu pastiprināt.

Jaunajiem veicamajiem uzdevumiem jāatbalsta darbs, ko veic valstis un sociālie partneri, kas atzīst Rīgas Secinājumus PIA reformu īstenošanā, un attiecībā uz ES dalībvalstīm – darbības, kas ir noteiktas Eiropas semestra ietvaros konkrētām valstīm adresētajās rekomendācijās attiecībā uz PIA jomu. Tāpat veicamie uzdevumi ir neatņemama stratēģiskās sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā 2020 sastāvdaļa un tās prioritātēm, ierosinot identisku politikas ciklu līdz 2020. gadam. Saikne starp Kopenhāgenas procesu kā Eiropas sadarbības platformu PIA jomā un *ET 2020* stratēģisko sistēmu ir īpaši svarīga, lai nodrošinātu konsekveni starp PIA un citām izglītības un apmācību jomām.

---

¹¹ http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/index_en.htm#stock

¹² 2011-2014. gada PIA pedagogu un apmācību vadītāju profesionālā attīstība nebija konkrēts īstermiņa veicamais uzdevums.

2. PIELIKUMS

ES LĪMEŅA ATBALSTS VIDĒJA TERMIŅA VEICAMO UZDEVUMU ĪSTENOŠANĀ

Šādas ES līmeņa aktivitātes sniegs atbalstu iepriekš minēto **veicamo uzdevumu** īstenošanā iesaistītajās valstīs, kā arī Eiropas semestra ietvaros **konkrētām valstīm adresēto rekomendāciju** īstenošanā. Šīs aktivitātes tiks atbalstītas ar finansējuma iespējām, ko sniedz ESI fondi un "Erasmus+".

- **Sniegt atbalstu iesaistītajām valstīm vai to grupām PIA reformu īstenošanā** (atkarībā no to konkrētajām vajadzībām), sniedzot konkrētajām valstīm piemērotu atbalstu, tostarp ar *Cedefop* un *ETF* atbalstu iesaistītajām valstīm valsts pārskatu, mērķtiecīgu nacionālo aktivitāšu, politikas apmācību forumu, savstarpēju apmācību un labās prakses apmaiņas veidā lielākoties ar *ET 2020* darba grupu PIA jomā, pieaugušo apmācību un ģenerāldirektoru profesionālās izglītības jomā salīdzinošo pārskatu palīdzību, kā arī sekmējot divpusēju vai daudzpusēju sadarbību starp valstīm. Sniegt ES līmeņa pierādījumus (piemēram, pētījums par augstāko PIA ES teritorijā) un politikas vadlīnijas (piemēram, vadlīnijas MVU iesaistīšanai darba vidē balstītās mācībās) un organizēt ES līmeņa pasākumus (piemēram, Eiropas Biznesa forumu par profesionālo apmācību).
- **Pārraudzīt un analizēt progresu** VET jomā, ko veic *Cedefop* un *ETF*, izmantojot racionālu pārraudzības sistēmu, kas ietver jaunizstrādātu rādītāju (saistībā ar darba vidē balstītām mācībām izplatību un kvalitāti, kā arī mobilitāti sākotnējās profesionālās izglītības un apmācības ietvaros) un pieejamo PIA raksturīgo statistikas datu (ISCED 2011 īstenošana darbaspēka pētījumā un UNESCO/OECD/EUROSTAT datu ievākšana) izmantošanu, kas ir pielāgota jaunajiem vidēja termiņa veicamajiem uzdevumiem; ESI fondu atbalstīto PIA iniciatīvu pārraudzība valsts līmenī.
- **Pastiprināt atbalsta intensitāti Eiropas Mācekļības aliansei (EaFA)**, lai uzlabotu mācekļu prakses kvalitāti, piedāvājumu un pievilcību visā Eiropā.
- Atbalsta sniegšana Eiropas līmenī, tādējādi nodrošinot **pārredzamības un atzīšanas instrumentu** (EQF, ECVET, EQAVET, *Europass*, neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšana) turpmāku attīstību un īstenošanu saskaņotākā un integrētākā veidā.
- Atbalstīt **starpnacionālo PIA mācekļu un darbinieku mobilitāti** ("Erasmus+", ESI fondi, *EURES*, „Your first *EURES* job”), sekmēt pieaugušo izglītošanas pedagogu attīstību (*EPALE*), pievērsties kopējiem nozarei raksturīgiem izaicinājumiem ES līmenī (nozaru prasmju alianses) un atbalstīt politikas reformas PIA jomā (stratēģiskas partnerības, uz nākotni vērsti projekti).
- Turklāt Eiropas Komisija ar *Cedefop* palīdzību sniegs dalībvalstīm atbalstu **mērķtiecīgai komunikācijai un Eiropas sadarbības PIA jomā (Kopenhāgenas process) sasniegumu redzamības nodrošināšanā**, īstenojot konkrētas aktivitātes (informēšanas pasākumi, kampaņas, veicināšanas aktivitātes).

3. PIELIKUMS

POLITIKAS IESPĒJU PIEMĒRI ATTIECĪBĀ UZ JAUNAJIEM VIDĒJA TERMIŅA VEICAMAJIEM UZDEVUMIEM 2015.-2020. GADAM

Jaunie veicamie uzdevumi nodrošina lielāku elastīgumu to īstenošanā valsts līmenī, kas ir izšķiroši, ņemot vērā ievērojamās PIA atšķirības iesaistīto valstu vidū. Daži no veicamajiem uzdevumiem būs vairāk piemēroti nekā citi atkarībā no katrā atsevišķā valstī valdošās situācijas un vajadzībām. Tāpat atsevišķs vidēja termiņa veicamais uzdevums var tikt īstenots atšķirīgi atkarībā no situācijas valstī. Lai risinātu šīs atšķirības, vidēja termiņa veicamie uzdevumi ir papildināti ar otru līmeņa politikas iespējām, kas sniedz norādošu un nereglamentējošu sarakstu ar iespējamiem piemērotiem pasākumiem, kurus var īstenot konkrēta veicamā uzdevuma izpildei.

1. Veicināt darba vidē balstītas mācības visās to izpausmēs, īpašu uzmanību pievēršot mācekļu praksēm, iesaistot sociālos partnerus, uzņēmumus, kameras un PIA sniedzējus, kā arī stimulējot inovāciju un uzņēmējdarbību.

Konkrētie pasākumi var ietvert, piemēram, intensīvāku iniciatīvu izmantošanu valsts līmenī, lai palielinātu darba vidē balstītu mācību īpatsvaru PIA programmās, kas tiek īstenotas skolās, un programmās, kuras apvieno mācības skolās un uzņēmumos (pēc vajadzības); pasākumu izmantošana, lai stiprinātu, pārskatītu vai ieviestu mācekļu prakses *EaFA* kontekstā, kā arī Jauniešu garantiju ietvaros nodrošināto mācekļu prakšu iekļaušanu valsts PIA sistēmās; skaidra reglamentējoša ietvara izveide (darba vidē balstītu mācību vajadzībām), ņemot vērā spēkā esošos noteikumus, darba attiecības un izglītības praksi; institucionālu starpniecības atbalsta struktūru izveide ar kameru, uzņēmumu un nozares organizāciju iesaistīšanos, tādējādi nodrošinot pārvaldību uz darba vidē balstītām mācībām uzņēmumos, kuros tiek īstenotas mācības darbavietā; sniegt atbalstu PIA sniedzējiem apmācību vietu meklēšanā uzņēmumos mācekļiem, kā arī PIA pedagogiem un apmācību vadītājiem, un atbalstīt MVU mācekļu prakses vietu nodrošināšanā (tostarp piedāvājot uzņēmumiem dažādus stimulus), utt.

2. Turpināt attīstīt **kvalitātes nodrošināšanas mehānismus PIA ietvaros** saskaņā ar EQAVET rekomendāciju, un kā daļu no kvalitātes nodrošināšanas sistēmām izveidot nepārtrauktas **informēšanas un atgriezeniskās saites sākotnējās profesionālās izglītības un apmācības un tālākās profesionālās izglītības un apmācības sistēmu ietvaros, balstoties uz mācību rezultātiem.**

Konkrētas darbības var ietvert, piemēram, kvalitātes nodrošināšanas tālāku attīstīšanu (tostarp īpašu pievēršanos darba vidē balstītām mācībām un tālākai profesionālai izglītībai un apmācībām), ieviešot PIA sniedzējiem stimulus tehnoloģiskā aprīkojuma uzlabošanai, izmantot informāciju par PIA absolventu nodarbinātības iespējām un datu kombināciju par mācībām, iekļaušanos darba tirgū un karjeru; izveidot saskaņotas sistēmas datu ievākšanai un analīzei, kā arī mehānismus pārraudzības rezultātu atgriezeniskās saites nodrošināšanai, lai būtu iespējams pielāgot PIA piedāvājumu; paaugstināt vietējo un reģionālo iestāžu un PIA sniedzēju kapacitāti informācijas izmantošanai mācību programmu izstrādē, profesionālo profilu un PIA kvalifikāciju satura izstrādē visos līmeņos, reaģējot uz jaunām ekonomiska un tehniska rakstura prasībām; nodrošināt, lai PIA rezultātu lietošana tiek sistemātiski īstenota kā kvalitātes nodrošināšanas sistēmu (tostarp tālākās profesionālās izglītības un apmācības ietvaros esošo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu) sastāvdaļa, izmantot jaunas iespējas datu vākšanai un analīzei, kā piemēram, lielapjoma dati utt.

3. Uzlabot **PIA un kvalifikāciju pieejamību ikvienam iedzīvotājam**, ieviešot elastīgākas un pieejamākas sistēmas, jo īpaši, piedāvājot efektīvus un integrētus karjeras atbalsta pakalpojumus, kā arī padarot pieejamu neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšanu.

Konkrētas darbības var ietvert, piemēram, centienu stiprināšana ar mērķi: izveidot neformālās un ikdienējās izglītības atzīšanas sistēmas (vienošanās 2012. gada Padomes rekomendācijā par šādu sistēmu izveidi līdz 2018. gadam); modulēt tālākās profesionālās izglītības un apmācības (C-VET) piedāvājumu paplašināšana kā veids darbinieku prasmju paaugstināšanas veicināšanai un ātrai reaģēšanai uz jaunām prasmju prasībām; risināt labi zināmos šķēršļus apmācību pieejamībai riska grupu ietvaros, jo īpaši attiecībā uz pieaugušajiem ar vājām prasmēm; paplašināt apmācību piedāvājumu, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju līdzekļus, labāku tālākās profesionālās izglītības un apmācību integrāciju un aktīvu darba tirgus politiku;

2015. gada 22. jūnijs

veicināt apmācības darba vietās un mācīšanos sekmējošas darba vides nodrošināšanu uzņēmumos nodarbinātajiem iedzīvotājiem; integrēt karjeras atbalsta un konsultāciju pakalpojumus, ko sniedz gan izglītības, gan nodarbinātības nozare attiecībā gan uz sākotnējās profesionālās izglītības un apmācības jomām, gan uz tālākās profesionālās izglītības un apmācības jomām, sekmēt pasākumus PIA sistēmu sociālās iekļaušanas uzlabošanai (tostarp priekšlaicīgu mācību pārtraukšanas novēršana vai otrās iespējas PIA programmu īstenošana, kas ļauj iegūt kvalifikācijas), turpināt darbu pie ar EQF saistīto valstu kvalifikāciju sistēmu īstenošanas, iekļaujot arī kvalifikācijas, kas ir iegūtas ārpus formālās izglītības un apmācības sistēmām; nodrošināt lielāku institucionālo saskaņotību starp sākotnējo profesionālo izglītību un apmācību un tālāko profesionālo izglītību un apmācību sniedzējiem (reģionālā, valstu un Eiropas līmenī), karjeras atbalsta un nodarbinātības dienestiem, atzīšanas centriem utt.

4. Turpināt **galveno kompetenču stiprināšanu** PIA mācību programmās un nodrošināt efektīvākas iespējas prasmju iegūšanai un attīstīšanai ar sākotnējās profesionālās izglītības un apmācības un tālākās profesionālās izglītības un apmācības starpniecību.

Konkrētas darbības var ietvert, piemēram, galveno kompetenču lomas novērtēšanu PIA programmās, darbu pie PIA studentu pamatprasmju līmeņa uzlabošanas saskaņā ar PISA un PIAAC sniegtajiem piemēriem, stiprināt galveno kompetenču sniegšanu PIA ietvaros, jo īpaši ar darbu saistītās apmācībās, veicināt inovatīvas metodes kombinētu galveno kompetenču un darbam specifisku prasmju sniegšanai, pievērst īpašu uzmanību uzņēmējdarbības prasmju attīstīšanai utt.

5. Ieviest sistemātiskas metodes un iespējas **sākotnējai un PIA pedagogu, apmācību vadītāju un mentoru profesionālajai pilnveidei vidē, kur mācības notiek skolās un darbavietā.**

Konkrētas darbības sākotnējās un tālākās PIA pedagogu un apmācību vadītāju profesionālās attīstības atbalsta sniegšanā var ietvert, piemēram, uz PIA pedagogu un apmācību vadītāju kompetences attīstību vērstas politikas izstrādi un īstenošanu, kuras stiprināšanai kalpo valsts un ES finansējuma (Erasmus+, ESIF u.c.) ilgtspējīga lietošana un saskaņotība; sistemātiskas metodes PIA darbinieku profesionālās pilnveides nodrošināšanai (tostarp zināšanu apkopošana, vajadzību analīze, izglītības iespēju sniegšana, apmācību vadītāju iepriekšējās izglītības un kompetenču, kas iegūtas darbā kā noderīgas alternatīvas formālām mācībām, atzīšanas un sertificēšanas iespēju radīšana un paplašināšana); efektīva visu ieinteresēto pušu (jo īpaši – uzņēmumu) partnerība PIA pedagogu un apmācību vadītāju profesionālajā pilnveidē (tostarp nodrošinot PIA pedagogiem apmācību vietas tieši uzņēmumos, piedāvājot uzņēmumiem stimulus investēšanai to apmācību vadītāju profesionālajā attīstībā); stiprināt un atbalstīt iestādes, kas ir atbildīgas par PIA pedagogu un apmācību vadītāju profesionālo pilnveidi (tostarp PIA sniedzēju Eiropas un nacionālie tīkli); īstenot veicināšanas, informēšanas un izpratnes veicināšanas aktivitātes (izmantojot informēšanas pakalpojumus, labās prakses apmaiņu, īstenojot veicināšanas pasākumus un piešķirot atbalstus labākajiem uzņēmumiem, kas nodrošina mācības, un PIA apmācību vadītājiem), utt.